

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 26

Заснований в 1996 році

Рівне – 2003

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 26. — Рівне: РДГУ, 2003. — 170 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, психології, дидактики, історії педагогіки, методики навчання, виховання, розвитку, трудової та графічної підготовки і профорієнтації дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, вихователів, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Хом'як Іван Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

***Янциур Микола Сергійович** – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).*

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний університет „Рівненський економіко-гуманітарний інститут” ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Левківський Михайло Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка);

Лисенко Неля Василівна – доктор педагогічних наук, професор (Прикарпатський державний педагогічний університет ім. В. Стефаника);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мітюров Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – кандидат психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут удосконалення вчителів);

Пальчевський Степан Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №9 від 25.04.2003 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 07 — 7.
університет, 2003

© Рівненський державний гуманітарний

методикою втілення у навчально-виховний процес ідеї гуманізації в роботі вчителів-майстрів, в діяльності яких насамперед проявляється справжня любов до дитини, повага до неї, віра в її можливості, прагнення виховати кожну дитину як індивідуальність, розвинути її творчі здібності, пізнавальні інтереси.

Отже, передусім вищий навчальний заклад має зорієнтувати студента на досягнення високого професійного рівня підготовки в процесі навчання, формування індивідуального стилю діяльності, творчого оволодіння засобами педагогічної комунікації. Це положення необхідно усвідомити не тільки як суспільно важливу вимогу, але і як суб'єктивно значуще для кожного майбутнього педагога.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боришевський М.Й. Гуманізація міжособистісних взаємин в навчально-виховних закладах нового типу // Тези доповідей та виступів. – К., 1994. – 287с.
2. Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики. – М.:Изд-во МГУ, 1981. – 584с.
3. Мусатов С. Гуманістичні засади комунікативно-педагогічної підготовки вчителя // Зб.: Соціальна педагогіка і адаптивність особистості. – К., 1994. – 471с.
4. Сухомлинський В.О. Сто порад вчителю // Вибр. тв.: У 5 т. –Т.3. – К.: Рад. школа, 1976. – 610с.

Одержано редакцією 22.03.2003

УДК: 378.937 С.А.Литвиненко

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Осмилення соціалізації як педагогічного явища визначається пошуком ефективних способів засвоєння школярами соціального досвіду, що потребує обґрунтування аксіологічних орієнтирів освітньо-виховного процесу, вивчення особливостей включення дитини в мікро- та макросередовище, орієнтує на встановлення взаємозв'язку соціалізації та спеціально організованого педагогічного процесу (Б.М.Алмазов, С.О.Беличева, І.Д.Бех, Є.В.Бондаревська, М.А.Галагузова, Н.Ф.Голованова, І.С.Кон, Н.М.Лавриченко, А.В.Мудрик, Р.В.Овчарова, А.В.Петровський, М.В.Селіванова, В.Д.Семенов, Л.А.Ядвіришис та ін.). Нестабільність і суперечності сучасної соціальної ситуації вимагають соціально-педагогічної допомоги і психологічної підтримки людини на різних вікових етапах. У зв'язку з цим в сучасних умовах відбувається становлення та розвиток теорії й практики соціально-педагогічної діяльності в освітніх та інших установах, організаціях, об'єднаннях, у яких перебуває дитина. Соціально-педагогічна діяльність спрямовується на надання допомоги дитині в соціалізації, самореалізації в суспільстві; на створення оптимальної освітньо-виховної ситуації, якій передують глибока пізнавально-діагностична та прогностично-моделююча робота педагога. Широко розповсюджуються в сфері освіти й виховання новітні соціально-педагогічні технології, які базуються на принципах саморозвитку, педагогічної підтримки дитини.

У фаховій підготовці вчителя передбачається передусім його здатність поставати в ролі представника інтересів культури суспільства і водночас захисника та провідника життєвих інтересів вихованців. У такому поєднанні полягає сутність педагогічної професії як мистецтва формуючого впливу на соціалізацію учнів. Актуальним є створення оптимальних психолого-педагогічних умов, які сприяють розвитку гуманістично орієнтованої, соціально зрілої та професійно компетентної особистості спеціалістів. Отже, завданням статті є окреслення теоретичних підходів щодо проблеми підготовки майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності в сучасних умовах.

У дослідженнях готовності до педагогічної діяльності увага акцентується на виявленні характеру зв'язків та залежностей між станом готовності та ефективністю майбутньої діяльності; факторів та умов; дидактичних та виховних засобів, якими забезпечується становлення вчителя. Аналіз професійно-педагогічної спрямованості, що утворює зазначену основу, навколо якої компонується провідні особистісні властивості та яка виступає базовим професійно значимим показником підготовки випускників, можна знайти в роботах Б.Г.Ананьєва, Л.М.Ахмедзянової, О.А.Дубасенюк, О.Г.Ковальова, Н.Д.Левітова, Н.В.Кузьміної, А.К.Маркової, К.К.Платонова, В.О.Сластьоніна та ін.

У роботах К.М.Дурай-Новакової, Л.В.Кондрашової, А.Ф.Ліненко, О.Г.Мороза, О.В.Проскури, Р.І.Хмелюк, О.І.Щербакова та ін. переконливо доведено, що саме стан готовності особистості до виконання професійно-педагогічної діяльності забезпечує не тільки її ефективність, але й можливості подальшого удосконалення. Вченими виділені такі прояви готовності, як позитивне ставлення до праці вчителя; оволодіння педагогічними знаннями, уміннями та навичками; самостійність у розв'язанні педагогічних задач; розвиток педагогічних здібностей; сформованість моральних рис та інш. Зазначені показники фіксуються критеріями готовності, на основі яких встановлюються рівні підготовки випускників до педагогічної діяльності.

Загальнотеоретичний підхід до змісту та технологій психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів закладений у працях О.А.Баранової, Л.В.Кекух, Г.С.Тарасенко, О.Я.Савченко, М.С.Севастьянук, Н.Г.Сидорчук, Л.О.Хомич та ін. Аналіз наукових робіт засвідчив появу нових підходів щодо підготовки майбутніх учителів початкових класів. Однак, незважаючи на розширення напрямків досліджень у

галузі педагогічної освіти, підготовка вчителів початкових класів у контексті готовності до соціально-педагогічної діяльності не знайшла належного відображення в педагогічній науці. Досліджуються переважно зміст та напрямки соціально-педагогічної підготовки в межах соціальних працівників та соціальних педагогів (М.В.Галагузова, І.Д.Зверева, А.Й.Капська, Л.Г.Коваль, Н.П.Краснова, Н.М.Платонова, Л.П.Харченко, С.Я.Харченко та ін.). У ряді досліджень розкриваються окремі напрямки соціально-педагогічної діяльності вчителя та підготовки до неї, зокрема у доробках О.Ю.Арсентьевої, О.О.Гуляр досліджена діяльність вчителя початкових класів із неблагополучними сім'ями. Дисертаційні дослідження О.А.Белої, С.В.Бойкової, І.В.Мимріної, Ж.Г.Почивалової, А.Б.Серих, Н.Ф.Смуригіної, Л.В.Фимушкіної, О.І.Шелухи присвячені проблемі підготовки вчителя до роботи з дезадаптованими, девіантними, віктимними дітьми. Проблеми підготовки вчителя до діагностичної та корекційно-розвивальної діяльності присвячені роботи О.Д.Гонеева, О.М.Михайлової, Є.В.Ніколькіна, В.М.Янгирової. У дослідженні А.В.Гордєєвої розроблені теоретичні та організаційні основи реабілітаційної педагогіки в загальноосвітньому контексті.

Готовність до педагогічної діяльності характеризує і готовність до соціально-педагогічної діяльності, яка має свої особливості. Теоретичний аналіз дослідження проблеми, а також експертні оцінки вчителів, соціальних педагогів та психологів у закладах освіти про зміст та рівні готовності вчителів до соціально-педагогічної діяльності створили передумови для моделювання професійної підготовки майбутніх учителів до соціально-педагогічної діяльності з молодшими школярами. Підготовка виступає засобом формування готовності до діяльності, готовність є результатом та показником якості підготовки та реалізується і перевіряється у діяльності; діяльність виступає метою підготовки і водночас виконує функції її регулювання та корекції.

Щоб зробити процес підготовки студентів керованим, необхідно виділити обов'язковий мінімум типових та нестандартних професійних завдань, які складають специфіку майбутньої діяльності. Для навчання студентів цієї діяльності професійні завдання мають бути перетворені у завдання навчальні, реалізація яких перетворює психолого-педагогічні знання в інструмент професійної діяльності вчителя. Особливого значення набуває технологічне забезпечення процесу навчання, побудоване на засадах концептуальності, системності, відтворюваності, ефективності та можливості управління.

До провідних завдань професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів щодо соціально-педагогічної діяльності відносимо стимулювання інтересу молоді до соціальних явищ та процесів; розвиток загальнокультурної та професійно-педагогічної компетентності педагогів; реалізація взаємозв'язку соціально-педагогічної теорії й практики; організація експериментальних досліджень, зорієнтованих на розробку змісту, нових методик і технологій соціально-педагогічної діяльності вчителя початкових класів; створення освітнього простору суб'єкт-суб'єктної взаємодії студентів із викладачами й працівниками освітньо-виховних установ з урахуванням закономірностей професійного становлення вчителя та індивідуальних можливостей студентів у побудові освітніх стратегій.

Загальнопедагогічну підготовку, яка відображає єдність змістової та операціональної структур педагогічної діяльності, О.А.Абдулліна [1], А.А.Орлов, В.О.Сластьонін та інш. розглядають як основу професійної підготовки вчителя. Педагогічна теорія озброює вчителя методом теоретичного аналізу, розкриває сутність, діалектичну природу та головні закономірності педагогічного процесу. Теорією забезпечується розуміння всього багатства педагогічних явищ, їх внутрішніх зв'язків та можливості прогнозування розвитку. Методологія не дає готових відповідей, проте озброює загальним способом пізнання та перетворення педагогічних явищ. Заключною ланкою у процесі відтворення та функціонування педагогічних знань, виступає педагогічна практика.

Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що в теорії та практиці педагогічної освіти накопичений значний досвід професійної підготовки вчителів початкових класів, узагальнений у теоретичних, методичних і технологічних розробках. Однак підготовка фахівців в галузі початкової освіти потребує суттєвих змін у змістовому й процесуальному забезпеченні її складових, що зумовлені сучасними вимогами ринку праці, зміною соціального замовлення щодо рівня готовності випускника до виконання професійно-педагогічних функцій та потребою особистості у самореалізації через професійну діяльність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдулліна О.А. *Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего образования.* – М.: Просвещение, 1990. – 29с.
2. Ахмедзянова Л.М. *Психолого-педагогические основы формирования призвания к профессии учителя.* – Одесса: Хаджибей, 1993. – 243с.
3. Дурай-Новакова К.М. *Формирование профессиональной готовности студента к педагогической деятельности: Автореф. дис. ... докт. пед. наук.* – М., 1983. –96с.
4. Кузьмина Н.В. *Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения.* – М.: Просвещение, 1990. – 100с.
5. Курлянд З.Н. *Формирование и развитие профессиональной устойчивости учителя: Автореф. дис. ... докт. пед. наук.* – Одесса, 1992. – 191с.
6. *Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. О.Г.Мороза, В.О.Сластьоніна.* – К.: Інсайт 2001. – 190с.

7. Хомич Л.О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів. – К.: Магістр – S, 1998.–78-95, 154-186с.
8. Харламов И.Ф. О педагогическом мастерстве, творчестве и новаторстве // Педагогика. – 1992. – №7-8. – 416с.

Одержано редакцією 09.03.2003

УДК: 371.014 М.С.ЯНЦУР

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА ВЧИТЕЛЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Одне із головних завдань загальноосвітньої школи нашої країни, як зазначено у Законі України “Про освіту” та ряді інших державних документів, є забезпечення професійного самовизначення [6;8]. У зв’язку з цим розпочато створення відповідної системи професійної орієнтації учнівської молоді, як невід’ємної ланки системи відтворення трудових ресурсів. Теоретико-методичні підходи до розбудови такої системи в сучасних умовах розкриті нами у ряді публікацій [3;4;5 та ін.]. З урахуванням мети, принципів, функцій і завдань профорієнтації та вікових особливостей дітей профорієнтаційна робота в початковій школі виділяється в окремий етап, який умовно можна назвати *пропедевтичним*.

Загальновідомо, що молодші школярі характеризуються малою диференціацією сприймання, яке тісно пов’язане з діями, практичною діяльністю та емоціями. У них слабо розвинута довільна увага, особливо її стійкість. Вони конкретно мислять, мають нахили до механічного запам’ятовування та недостатньо розвинуті вольові якості, імпульсивний характер; капризні, уперті, довірливі, допитливі. У цьому віці з’являються такі важливі новоутворення, як довільність уваги, внутрішній план дії, рефлексія. Вибір професії здійснюється на рівні рольової гри через інтерес до зовнішньої її сторони. Але, як показують дослідження багатьох вчених [7,13,15;16 та ін.], приблизно у 30% учнів стійкі професійні інтереси до обраної у майбутньому професії сформувалися вже у початковій школі. Діти орієнтуються в основному на професії, з якими пов’язані визначальні події в житті суспільства. Відбувається активне засвоєння суспільно цінних орієнтацій. Формою прояву інтересу до професії у молодших школярів є індивідуальна чи колективна гра. З цього випливає, що в цей період вчителями має проводитись підготовча робота з профорієнтації, тобто необхідно забезпечити готовність кожного учня до наступного свідомого професійного самовизначення. Досягнення цієї мети відбувається в процесі реалізації відповідного змісту профорієнтаційної роботи у початковій школі. На основі системного аналізу нами було визначено наступні елементи цієї роботи:

- ознайомлення дітей з рядом масових професій, які доступні їх розумінню і охоплюють всю багатогранність професійного світу;
- формування поваги до трудівників, емоційно забарвленого позитивного ставлення до певних видів трудової діяльності, суспільно визнаних трудових цінностей;
- формування інтересу до пізнання своєї особистості; розвиток самосвідомості, розуміння себе, свого місця в суспільстві;
- діагностика і розвиток індивідуальних здібностей учнів в навчально-трудої та ігровій діяльності;
- формування реалістичного погляду на світ праці, його значення для конкретної людини і суспільства в цілому, впевненості у своєму майбутньому;
- проведення консультацій з батьками стосовно розвитку дітей, залучення їх до самостійної пізнавально-трудої діяльності;
- формування початкових загальнотрудових умінь і навичок, здатності до взаємодії з іншими в процесі різних видів діяльності;
- виховання загальної культури праці через залучення до потужних видів продуктивної трудової діяльності.

Результатом цієї роботи на даному етапі має бути сформоване у молодших школярів позитивне ставлення до праці, себе, суспільства, професійної діяльності і навколишнього середовища. Крім того, як відмічається в проєкті освітньої галузі “Технології”, обов’язковим результатом навчання на цьому етапі є усвідомлення учнями важливості кожної професії для життя суспільства; розуміння учнями потреби в існуванні різних професій та відмінностей між ними; розуміння важливості і необхідності вибору професії кожною людиною; здатність осмислювати інформацію про світ професій [2]. Тому можна передбачити, що досягається це за рахунок реалізації таких компонентів системи профорієнтації, як професійна просвіта, попередня професійна діагностика, професійне виховання та частково професійної активізації і професійної консультації, які детально розкриті нами в ряді публікацій [3;4;5;14 та ін.]. При цьому в кожному зазначеному компоненті використовуються професіографічні матеріали, які повинен вміти знаходити вчитель і застосовувати їх у своїй роботі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей початкових класів. Так як основною особливістю цих учнів є ігрова діяльність, яка переростає в навчальну, то під час проведення профорієнтаційної роботи перевага має надаватися активним формам і методам: сюжетно-рольовим іграм; екскурсіям; іграм-вправам, іграм-змаганням, шарадам, кросвордам, ребусам, загадкам і т.п. Зрозуміло, що їх необхідно поєднувати і з традиційними методами, широко використовуючи технічні засоби навчання - звукозаписи, діа-

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Постоловський Р.М.	5
ЧАСТИНА І. ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.	7
2. Павелків Р.В. Молодший школяр у моральному вимірі міжособистісних відносин.....	7
3. Кіндрат В.К. Формування національної свідомості молодших школярів.....	12
4. Кочкарьова Л.Б. Громадянське виховання молодших школярів.....	17
5. Зубілевич М.І. Формування активної життєвої позиції сучасного підлітка (на прикладі скаутів).....	20
6. Хорошковська О.Н. До проблеми розвитку українського комунікативного мовлення першокласників.....	22
7. Коваль Г.П. Фонетичні знання, уміння та навички у мовно-мовленнєвому курсі початкового навчання української мови.....	24
8. Лещенко Г.П. Мовленнєва компетенція як основний компонент комунікативної україномовної компетенції школярів.....	29
9. Михасюк Т.В. Мовленнєвий розвиток молодших школярів засобами народознавства (на матеріалі народного календаря).....	33
10. Пономарьова К.І. Система лексичних вправ як засіб формування комунікативних умінь молодших школярів.....	36
11. Петрук О.М. Про застосування функціонально-комунікативного підходу під час вивчення граматичного матеріалу.....	39
12. Артемова О.І. Модель розвитку креативного мовлення молодших школярів: теоретичні та практичні аспекти.....	41
13. Шевчук Т.Б. Реалізація лінгвістичного компонента у змісті навчання української мови в початкових класах.....	45
14. Лук'яник Л.В. Етимологічний аналіз як засіб розвитку мовлення.....	48
15. Коченгіна М.В. Пропедевтика складного речення у початкових класах як складова повноцінного мовленнєвого розвитку молодших школярів.....	51
16. Захарчук З.О. Особливості навчання молодших школярів виразно читати.....	54
17. Суржук Т.Б. Диференційоване навчання на уроках читання.....	58
18. Борова В.Є. Логоказка як засіб коригування звукової культури мовлення старших дошкільників і молодших школярів.....	62
19. Маліновська Н.В. Особливості мовної підготовки дітей до школи.....	64
20. Якимчук Р.І. Корекція мовлення першокласників.....	66
21. Прищепя О.Ю. Формування графічних навичок письма у першокласників.....	68
22. Сілков В.В. Теоретико-методичні основи особистісно-зорієнтованого формування поняття числа у молодших школярів.....	70
23. Приймак О.П. Методика вивчення табличного додавання і віднімання з переходом через десяток.....	74
24. Сілкова Е.О. Передумови особистісно-зорієнтованого формування поняття числа у молодших школярів.....	79
25. Гібалова Н.В. Система вправ як засіб диференціації навчання математики в початкових класах.....	82
26. Шутяк В.Г., Шутяк Ж.В. Міжпредметні зв'язки у навчанні молодших школярів (на матеріалі уроків трудового навчання й математики).....	84
27. Шпакова В.С. Врахування вікових особливостей 6-річних першокласників в організації навчальної діяльності.....	88
28. Поніманська Т.І. Формування гуманістичних цінностей у дітей 7-го року життя.....	90
29. Петренко О.Б. Врахування гендерних особливостей молодших школярів у навчально-виховному процесі.....	92
30. Будз М.М. Дитяча музика В.Косенка в естетичному вихованні молодших школярів.....	98
31. Якимчук С.Н. Педагогічні принципи ефективного впливу музики на процес виховання.....	100
32. Рябокоть В.І. Писанкарство на уроках образотворчого мистецтва.....	102
33. Табаровець Л.М. Лінгвістичні засади навчання іноземних мов (початкова школа).....	107
34. Іванова Л.І. Літературна освіта молодших школярів у системі розвивального навчання.....	110
35. Грипич С.Н. Психолого-педагогічні умови морального виховання молодших школярів засобами дитячої літератури.....	112
ЧАСТИНА ІІ. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДО РОБОТИ В УМОВАХ 4-РІЧНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	117
36. Вашуленко М.С. Перспективи модернізації початкової мовної освіти.....	117
37. Гетманчук Н.О. Комунікативна спрямованість вивчення прийменників у курсі української мови вищої школи.....	122

38. Лесняк Н.В. Мовленнєва практика на заняттях образотворчого мистецтва.....	126
39. Богущ А.М. Підготовка студентів до здійснення наступності і спадкоємності дошкільної і початкової ланок у системі неперервної освіти	129
40. Воробйов А.М. Психологічні особливості пізнавальних процесів молодшого школяра	131
41. Безкоровайна О.В. Педагогічні аспекти гуманізації особистості вчителя в умовах демократизації шкільного життя.....	134
42. Литвиненко С.А. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності	136
43. Янцур М.С. Профорієнтаційна робота вчителями початкової школи.....	138
44. Михальська В.Р. До проблеми функцій вчителя початкових класів (управлінський аспект).....	142
45. Манжелій Н.М. До проблеми забезпечення наступності між дошкільям і початковою ланкою освіти	145
46. Дичківська І.М. Інноваційна компетентність педагога як показник готовності до впровадження сучасних технологій дошкільної та початкової освіти	147
47. Ярмак Т.М. Інструментальна підготовка майбутнього вчителя музики початкової школи	150
48. Мельник Ю.С. Організація індивідуального навчання в телекомунікаційному освітньому середовищі	152
49. Байбара Т.М. Місце фахової методики у процесі формування педагогічного мислення майбутніх учителів початкових класів	155
50. Можайкіна О.С. Формування особистості неповнолітнього в контексті запобігання протиправної поведінки.....	158
51. Вербець В.В. Соціально-педагогічний моніторинг у навчально-виховному процесі	162
52. Лопухівська А.В. Особливості організації виховної роботи в сільських загальноосвітніх навчальних закладах	164
53. Присяжнюк Н.І. Навчальна домашня робота учнів початкових класів.....	167
54. Трофімчук В.М. Принцип комунікативно-особистісної організації навчальної діяльності у навчанні англійської мови на немовних факультетах.....	170
55. Дуброва А.С. Принцип новизни у комунікативному підході до оволодіння діалогічним мовленням на заняттях англійської мови	171
56. Мороз Л.В. Кушнір Н.В. Особливості перекладу на заняттях з іноземної мови немовних спеціальностей.....	174
Відомості про авторів	176

Наукове видання

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в
закладах освіти

Збірник наукових праць

НАУКОВІ ЗАПИСКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 26

Заснований в 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Редактор збірника наукових праць Коваль Г.П.

Технічний редактор Курченко Н.Б.

Комп'ютерна верстка Хомяк О.Л.

Здано до набору 24.03.2002 р. Підписано до друку 25.04.2003 р.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 26,83. Обл. вид. арк. 27,23. Замовлення № 18/1. Тираж 100.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31

Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі

Рівненського державного гуманітарного університету

33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 26. — Рівне: РДГУ, 2003. — 170 с.**

ISBN 966 — 7281 — 07 — 7.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, психології, дидактики, історії педагогіки, методики навчання, виховання, розвитку, трудової та графічної підготовки і профорієнтації дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, вихователів, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20